

Notă informativă

la proiectul hotărîrii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizațiilor pentru unele categorii de copii și tineri

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul a fost elaborat în baza prevederilor Legii nr. 315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii, care prevede că copiii rămași temporar fără ocrotire părintească și rămași fără ocrotire părintească, precum și tinerii care pînă la împlinirea vârstei de 18 ani dețineau statutul de copil rămas fără ocrotire părintească, care își continuă studiile în instituțiile de învățămînt profesional tehnic și superior beneficiază de indemnizații pentru continuarea studiilor.

Actualmente, copii/tinerii vizați beneficiază de suport pentru continuarea studiilor în baza Normelor provizorii de cheltuieli în bani pentru elevii (studenții) orfani și cei aflați sub tutelă/curatelă din școlile profesionale și de meserii, instituțiile de învățămînt mediu de specialitate și superior universitar, școlile de tip internat și casele de copii, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr. 870/2004. Această hotărîre însă, nu conține careva prevederi privind modul de stabilire și plată a prestațiilor respective, categoriile de beneficiari sau tipurile de instituții de învățămînt în care își continuă studiile pentru a putea beneficia de aceste prestații, care creează confuzii și dificultăți în aplicarea acesteia.

Astfel, proiectul hotărîrii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizațiilor pentru unele categorii de copii și tineri a fost elaborat în scopul eficientizării mecanismului de stabilire și plată a prestațiilor acordate copiilor rămași temporar fără ocrotire părintească și rămași fără ocrotire părintească care își continuă studiile în învățămîntul profesional tehnic secundar, nivelurile de învățămînt 4-7, inclusiv din domeniile militarei, securității și ordinii publice, precum și studii superioare integrate și de rezidențiat în învățămîntul superior medical și farmaceutic.

Totodată, noul proiect de hotărîre păstrează dreptul copiilor rămași temporar fără ocrotire părintească și rămași fără ocrotire părintească care sunt plasați în școală de tip internat de a beneficia de indemnizație unică la absolvirea școlii de tip internat stabilit prin Hotărîrea Guvernului nr. 870/2004.

În acest context, prin noțiunea de „unele categorii de copii și tineri” se va înțelege exclusiv cele două categorii de beneficiari prevăzute în pct.1 și anume:

1) copiii cu statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau statut de copil rămas fără ocrotire părintească, precum și tinerii care, pînă la împlinirea vârstei de 18 ani dețineau statutul de copil rămas fără ocrotire părintească, domiciliați pe teritoriul Republicii Moldova, care își fac studiile în învățămîntul profesional tehnic secundar, nivelurile de învățămînt 4-7, inclusiv din domeniile militarei, securității și ordinii publice, precum și studii superioare integrate și de rezidențiat în învățămîntul superior medical și farmaceutic;

2) copiii cu statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau statut de copil rămas fără ocrotire părintească care sunt plasați în școală de tip internat.

De asemenea, normele menționate de cheltuieli conțin mai multe tipuri de plăți neuniforme care nu asigură o sustenabilitate suficientă a copiilor și tinerilor care își continuă studiile, avînd în vedere că indemnizația lunară constituia aproximativ 1000 lei, reieșind din cuantumul de 35 lei pe zi. Proiectul propus spre examinare optimizează numărul de plăți, reducîndu-le de la 10 la 5 și asigură faptul că toți elevii/studenții eligibili

vor putea beneficia de indemnizații lunare pentru întreținere în cuantum egal cu minimul de existență pentru anul precedent, corespunzător grupului de vîrstă – minimul de existență pentru copii cu vîrsta de 7 -17 ani - în cazul elevilor/studentilor cu vîrsta de pîna la 18 ani sau pentru persoanele apte de muncă – în cazul elevilor/studentilor cu vîrsta mai mare de 18 ani.

Prin optimizarea numărului de prestații va fi redus timpul alocat de către angajații și instituțiile de resort pentru realizarea procedurilor de stabilire și plată a indemnizațiilor vizate.

La moment, conform prevederilor Hotărîrii Guvernului nr. 870/2004, elevii/studentii beneficiază cumulativ lunar de suma de 1648 de lei (incluzînd indemnizațiile anuale și cele lunare). Însă, conform propunerilor din proiect, începînd cu 1 septembrie 2019 circa 1250 de elevi/studenti vor beneficia de indemnizații lunare pentru întreținere în cuantum de 2031,7 lei - în cazul elevilor/studentilor cu vîrsta de pîna la 18 ani și 2016,1 lei – în cazul elevilor/studentilor cu vîrsta mai mare de 18 ani.

Totodată, actualmente normele de cheltuieli prevăd acordarea indemnizației pentru elevii (studentii) care nu primesc burse de studii în cuantum de 300 lei/lună, pe care o considerăm inechitabilă în raport cu elevii/studentii care primesc burse de studii, deoarece este un factor demotivant pe de o parte, iar pe de altă parte nu este clar scopul acesteia.

Concomitent, proiectul prevede acordarea dreptului la indemnizațiile pentru continuarea studiilor în instituțiile de învățămînt secundar profesional, mediu de specialitate și superior, atît copiilor rămași fără ocrotire părintească, cît și copiilor rămași temporar fără ocrotire părintească, astfel grupul de beneficiari fiind racordat la prevederile Legii nr. 140 din 14 iunie 2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți. Avînd în vedere că situația și necesitățile de protecție a copiilor rămași temporar fără ocrotire părintească sunt identice cu cele ale copiilor rămași fără ocrotire părintească, este evidentă necesitatea acordării acestui grup de copii a dreptului la stabilirea și plata acelorași indemnizații ca și pentru copiii rămași fără ocrotire părintească.

O altă problemă identificată în procesul de implementare a prevederilor Hotărîrii Guvernului nr. 870/2004, avînd în vedere că indemnizațiile la moment se achită de către administrația instituțiilor de învățămînt și care pe de o parte sunt într-un număr foarte mare, iar pe de altă parte sunt în subordinea diferitor autorități publice centrale sau sunt private, este planificarea bugetară, finanțarea, raportarea și monitorizarea beneficiarilor. Astfel, proiectul hotărîrii Guvernului propune modificarea mecanismului de acordare a prestațiilor vizate astfel încât stabilirea și plata indemnizațiilor să fie efectuată de către autoritățile tutelare teritoriale în evidența căruia se află copilul/se afla tînărul, din contul bugetului de stat prin transferuri cu destinație specială către bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea.

Prin această abordare a mai fost rezolvată o problemă în acordarea nediscriminatorie a indemnizațiilor vizate, avînd în vedere că elevii/studentii care își continuau studiile la instituții de învățămînt private nu puteau beneficia de acestea, din cauza imposibilității transferurilor de la autoritățile publice centrală (MECC) către instituțiile de învățămînt private. Astfel, fiind exclusă această delimitare, elevii/studentii vor putea beneficia de indemnizații dacă își continuă studiile în instituții de învățămînt acreditate sau autorizate în modul stabilit de legislație, indiferent de faptul dacă studiile sunt finanțate de la bugetul de stat sau din taxele de studii.

Totodată, modificarea mecanismului de finanțare este în concordanță cu dezvoltarea sistemului de protecție a copilului care trebuie să asigure nu doar creșterea și îngrijirea

acestor copii până la vârsta de 18 ani, însă trebuie să asigure și integrarea socială a acestora până și după împlinirea vârstei de 18 ani. În acest context, este important de menționat că Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale se află în proces de elaborare a cadrului normativ privind Serviciului Social „Locuința Socială Asistată” care are drept scop integrarea socială a copiilor și tinerilor care ies din sistemul de protecție și au nevoie de găzduire și suport și planifică dezvoltarea cadrului normativ privind Serviciul de integrare socială a copiilor și tinerilor care va fi dezvoltat și prestat de autoritățile tutelare teritoriale în scopul ghidării și susținerii tuturor copiilor care au nevoie de suport pentru integrarea educațională, socială și profesională. Astfel, acest mecanism va ajuta la crearea unei conexiuni mai bune dintre elevii/studentii care își continuă studiile (care vor beneficia și de aceste 2 servicii) și autoritățile tutelare, precum și la o mai eficientă acordare a serviciilor.

De asemenea, Hotărîrea Guvernului nr. 870/2004 nu specifică dacă elevii/studentii pot beneficia de indemnizații și pe parcursul vacanțelor, care în opinia noastră este discriminatorie și inechitabilă având în vedere vulnerabilitatea acestor copii/tineri, astfel noul proiect vine să stabilească dreptul de a beneficia de indemnizații inclusiv pe perioada vacanțelor, cu excepția ultimului an de studii, pentru care indemnizația se stabilește pînă la finalizarea sesiunii de examene.

Aprobarea proiectului va contribui la îmbunătățirea situației materiale a copiilor cu statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau statut de copil rămas fără ocrotire părintească, precum și a tinerilor care, pînă la împlinirea vârstei de 18 ani, dețineau statutul de copil rămas fără ocrotire părintească, care sunt plasați în școală de tip internat sau care își continuă studiile în învățămîntul profesional tehnic secundar, nivelurile de învățămînt 4-7, inclusiv din domeniile militarei, securității și ordinii publice, precum și studii superioare integrate și de rezidențiat în învățămîntul superior medical și farmaceutic.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul prevede aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizațiilor pentru unele categorii de copii și tineri, care reglementează următoarele tipuri de indemnizații:

1. indemnizație unică la absolvirea școlii de tip internat;
2. indemnizație lunară pentru întreținere;
3. indemnizație lunară pentru locațiunea locuinței;
4. indemnizație unică pentru efectuarea cercetărilor, editarea tezei și lucrării de diplomă în ultimul an de studii;
5. indemnizație unică la absolvirea instituției de învățămînt.

Totodată, proiectul prevede expres acordarea dreptului de a beneficia de indemnizațiile specificate, inclusiv elevilor/studentilor eligibili care își fac studiile în domeniul militarei, securității și ordinii publice, precum și în învățămîntul superior medical și farmaceutic.

Stabilirea și plata indemnizațiilor vor fi efectuate de către autoritățile tutelare teritoriale în evidența căruia se află copilul/se afla tînărul, din contul bugetului de stat prin transferuri cu destinație specială către bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea.

Indemnizațiile pentru continuarea studiilor se stabilesc pentru elevii/studentii care își fac studiile cu frecvență la zi, în instituțiile de învățămînt acreditate sau autorizate în

modul stabilit de legislație, indiferent de faptul dacă studiile sunt finanțate de la bugetul de stat sau din taxele de studii. Indemnizațiile se stabilesc și se achită de fiecare dată când aceștia își fac studiile într-o instituție de învățământ, însă câte o singură dată în cadrul fiecărui nivel de învățământ, precum și în cazul studiilor superioare integrate și a studiilor de rezidențiat pentru elevii/studentii care fac studii medicale sau farmaceutice. În cazul restabilirii sau înmatriculării repetate în cadrul aceleiași instituții de învățământ sau altei instituții de învățământ, însă de același nivel de învățământ, indemnizația se va stabili pentru perioada practic rămasă în cazul în care ar fi finalizat studiile începute.

Proiectul hotărîrii prevede abrogarea Hotărîrii Guvernului nr. 870/2004 despre aprobarea Normelor provizorii de cheltuieli în bani pentru elevii (studentii) orfani și cei aflați sub tutelă/curatelă din școlile profesionale și de meserii, instituțiile de învățământ mediu de specialitate și superior universitar, școlile de tip internat și casele de copii.

5. Fundamentarea economico-financiară

Pentru implementarea proiectului în Legea bugetului de stat pentru anul 2019 au fost prevăzute resurse financiare în sumă de 4,3 mln. lei.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Aprobarea proiectului hotărîrii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizațiilor pentru unele categorii de copii și tineri.

Abrogarea Hotărîrii Guvernului nr. 870 din 28 iulie 2004 despre aprobarea Normelor provizorii de cheltuieli în bani pentru elevii (studentii) orfani și cei aflați sub tutelă/curatelă din școlile profesionale și de meserii, instituțiile de învățământ mediu de specialitate și superior universitar, școlile de tip internat și casele de copii.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Anunțul privind inițierea elaborării Proiectului Hotărîrii Guvernului este plasat pe pagina web oficială a Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, la compartimentul Transparența, secțiunea Transparența decizională, rubrica Anunțuri privind inițierea elaborării deciziei.

8. Constatările expertizei anticorupție

9. Constatările expertizei de compatibilitate

10. Constatările expertizei juridice

11. Constatările altor expertize

Secretar General de Stat

Boris GÎLCA